

Sygn. akt VI Ga 231/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 listopada 2013 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Renata Bober

Sędziowie: SO Anna Harmata (spr.)

SR del Witold Olech

Protokolant: st. sekr. sądowy Agnieszka Krztoń

po rozpoznaniu w dniu 28 listopada 2013 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: Banku (...) S.A. w K.

przeciwko: A. M. i M. M.

o zapłatę

na skutek skargi pozwanych o wznowienie postępowania zakończonego nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym wydanym przez Sąd Rejonowy w Rzeszowie, Wydział V Gospodarczy z dnia 4 kwietnia 2002r., sygn.. akt V GNc 1694/02

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie V Wydziału Gospodarczego z dnia 28 czerwca 2013 r., sygn. akt V GC 1372/12

I. oddala apelacje,

II. zasądza od powoda Banku (...) S.A. w K. na rzecz pozwanych A. M. i M. M. na rzecz powoda Banku (...) S.A. w K. kwotę 1.200 zł (jeden tysiąc dwieście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt VI Ga 231/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 28 listopada 2013 r.

A. M. i M. M. wnieśli skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym nakazem zapłaty Sądu Rejonowego w Rzeszowie z dnia 4 kwietnia 2002 r., sygn. akt V GNc 1694/02, jednocześnie zaskarżając przedmiotowe orzeczenie w całości, wnieśli o uwzględnienie skargi i oddalenie powództwa, a także o zasądzenie kosztów postępowania.

W uzasadnieniu powołali podstawę prawną skargi wynikającą z art. 410 pkt 2 kpc, tj. iż wskutek braku doręczenia pozwu wraz z nakazem zapłaty, zostali pozbawieni możliwości działania. Odnośnie roszczenia strony powodowej

pozwani wskazali, że wierzytelności objęte fakturami, nabyte przez stronę powodową na mocy umowy przelewu wierzytelności, uległy umorzeniu, jako że towar, przez pozwanych nabyty w związku z umowami sprzedaży, został zwrócony sprzedawcy, co odzwierciedlały faktury korygujące, wystawione na ich rzecz.

W odpowiedzi na skargę powód Bank (...) S.A. w K. zarzucił, że umowa sprzedaży nie przewidywała uprawnienia do zwrotu towarów będących jej przedmiotem, jako, że jest to umowa definitywna, zaś na fakturach poinformowano pozwanych o zawarciu umowy factoringowej i konieczności dokonywania zapłaty wyłącznie na rachunek banku. Porozumienie faktoranta i pozwanego, obejmujące zwroty nie sprzedanego towaru, nastąpiło po skutecznym zawiadomieniu pozwanych o dokonanej cesji w ramach umowy factoringowej, tym samym pozwani nie wykazali podstawy prawnej do wystawienia faktur korygujących.

Wyrokiem z dnia 28 czerwca 2013 r. wydanym w sprawie GC 1372/12 Sąd Rejonowy w Rzeszowie V Wydział Gospodarczy: uchylił nakaz zapłaty Sądu Rejonowego w Rzeszowie, Wydział V Gospodarczy z dnia 4 kwietnia 2002r., sygn. akt V GNC 1694/02 (I), oddalił powództwo (II) oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanych koszty procesu.

Powyższy wyrok zapadł w oparciu o następujące ustalenia i rozważania:

W dniu 1 marca 2002 r. Bank (...) S.A. w K. wystąpił przeciwko A. M. i M. M. do Sądu Rejonowego w Rzeszowie z pozwem o zapłatę kwoty 24.142,58 zł z ustawowymi odsetkami i kosztami postępowania. W dniu 4 kwietnia 2002 r. Sąd Rejonowy w Rzeszowie wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym (sygn. akt V GNC 1694/02). Nakaz zapłaty został wysłany pozwanym na ich adres zamieszkania, tj. (...)-(...) J. ul. (...). Z adnotacji listonosza na kopertach wynikało, że w dniu 17 kwietnia 2002r. nie zastano adresatów w miejscu ich zamieszkania i pozostawiono tzw. awizo w skrzynce pocztowej, po czym w dniu 25 kwietnia 2002 r. korespondencja została zwrócona do Sądu Rejonowego w Rzeszowie. W momencie próby doręczenia adresatom przesyłki zawierającej nakaz zapłaty wraz z odpisem pozwu, pozwani byli obecni w ich miejscu zamieszkania. O przedmiotowym nakazie zapłaty pozwani dowiedzieli się w dniu 12 kwietnia 2012 r., kiedy to pod adresem swojego miejsca zamieszkania, tj. (...)-(...) J. otrzymali od osoby zamieszkującej w sąsiedztwie poprzedniego miejsca zamieszkania, tj. (...)-(...) J., ul. (...) przesyłkę z kancelarii komorniczej, zawierającą wezwanie dłużnika do stawienia się w kancelarii wraz z zawiadomieniem o wszczęciu postępowania egzekucyjnego. Korespondencja została przekazana przez osobę zamieszkującą pod adresem ich wcześniejszego miejsca zamieszkania, tj. (...)-(...) J., ul. (...). W tym samym dniu pozwani udali się do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Jastrzębiu Zdroju E. Z., gdzie zapoznali się z aktami komorniczymi w prowadzonym przeciwko nim postępowaniu egzekucyjnym i uzyskali informację, że egzekucja przeciwko nim została wszczęta na podstawie nakazu zapłaty Sądu Rejonowego w Rzeszowie z dnia 4 kwietnia 2002r., sygn. akt V GNC 1694/02, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności, sygn. akt Km 1094/12. Pozwani, zmieniając w 2006 r. adres miejsca zamieszkania, podali na pocście nowy adres do korespondencji.

W dniu 2 maja 1998 r. pozwani zawarli z (...) sp. z o.o. w R. umowę ramową o współpracy handlowej, przedmiotem której było prowadzenie współpracy w zakresie sprzedaży przez pozwanych wyrobów produkowanych przez spółkę. W ramach tej umowy pozwani zakupili od (...) Sp. z o.o. towary, co znalazło odzwierciedlenie w wystawionych fakturach VAT. Strony uzgodniły sposób rozliczenia towarowo – pieniężny, tj. przewidując możliwość zwrotu nie sprzedanego przez pozwanych towaru. W umowie w § 5 ust. 3 wskazano, że po upływie określonego w umowie terminu płatności nastąpi całkowite rozliczenie dostawcy z odbiorcą. Ponadto przewidziano, że odbiorca dwa razy w miesiącu będzie przekazywał dostawcy meldunki ze sprzedaży zakupionych wyrobów. Z tytułu sprzedaży na rzecz pozwanych towarów wystawiono faktury. Towar objęty wymienionymi fakturami pozwani zwrócili sprzedawcy, co znalazło odzwierciedlenie w wystawionych fakturach korygujących.

Na podstawie umowy o świadczenie usług factoringowych spółka (...) sp. z o. o. dokonała na rzecz Banku (...) S.A. w K. przelewu wierzytelności przysługującej wobec odbiorców, w tym wobec pozwanych, z tytułu ceny za sprzedane towary.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd I instancji uznał skargę o wznowienie postępowania za dopuszczalną i uzasadnianą. Sąd wskazał, iż pozwani zachowali termin do wniesienia skargi, a w sprawie istnieje podstawa do

wznowienia postępowania, bowiem poprzez brak skutecznego doręczenia pozwanym nakazu zapłaty, a więc wskutek naruszenia przepisów prawa, zostali pozbawieni możliwości działania (art. 401 pkt 2 kpc).

Sąd Rejonowy rozpatrując sprawę merytorycznie ustalił, iż pozwani skutecznie odstąpili od umowy sprzedaży w zakresie, w jakim powód domaga się zapłaty należności. Interpretacja postanowień umowy ramowej o współpracy handlowej, zawartej przez pozwanych i (...) Sp. z o.o., w zakresie § 5 ust. 3 i 4, prowadziła do wniosku, że umowa nie wyłączała możliwości odstąpienia od umowy i w konsekwencji - zwrotu towaru i wystawienia faktur korygujących. Zdaniem Sądu I instancji z brzmienia powołanych zapisów umownych wynikało, że strony ustanowiły obowiązek wzajemnych rozliczeń, a sprzedający mógł zapoznać się z wynikami sprzedaży w związku z czym strony przyjęły także możliwość dokonywania zwrotów nie sprzedanych towarów. Skoro strona pozwana miała prawo do zwrotu towaru wynikające z umowy, zmiana wierzyciela nie miała żadnego wpływu na realizację rzeczzonego uprawnienia, mającego swe źródło w umowie.

W oparciu o art. 494 kc. Sąd I instancji stwierdził, że skoro pozwani odstąpili od umowy w części spornej, dokonując zwrotu części towaru to nie mieli oni obowiązku zapłaty ceny za ten towar, a tym samym wierzytelność będąca przedmiotem umowy przelewu, obejmująca należność z tytułu zapłaty ceny za sprzedany towar nie istnieje.

Apelację od powyższego wyroku Sądu Rejonowego wniósł powód zaskarżając go w całości, jednocześnie zarzucając:

- 1) nieważność postępowania w postaci pozbawienia strony powodowej możliwości obrony swoich praw poprzez niedoręczenie odpisu opinii biegłego z zakresu księgowości powołanego w sprawie i tym samym braku możliwości ustosunkowania się do wydanej opinii;
- 2) naruszenie prawa materialnego poprzez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie, a w szczególności przepisu art. 506 kc. i art. 513 kc;
- 3) sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią materiału dowodowego zebranego w sprawie wskutek naruszenia przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy tj. 233 § 1 kpc poprzez dokonanie oceny dowodów w sposób niewszechstronny, sprzeczny z zasadami doświadczenia życiowego i nasuwający zastrzeżenia z punktu widzenia zasad logicznego rozumowania
- 4) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia polegający na uznaniu, iż: - pozwani nie mieli wiedzy o zawartej umowie faktoringowej; - pozwanym przysługiwało prawo do dokonywania korekty faktur; - powód korzystał z tzw. klauzuli gwarancyjnej; - pozwanym pomimo zawartej cesji wierzytelności przysługiwało prawo do zwrotu towarów; - dokonano potrącenia wierzytelności; - jakoby podstawą pozwu była faktura (...) podczas gdy nie jest ona załączona do pozwu, który wymienia całkowicie inne dokumenty.

Mając powyższe na uwadze apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku ze zniesieniem postępowania i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego; ewentualnie o zmianę zaskarżonego orzeczenia i uwzględnienie powództwa oraz zasądzenie kosztów procesu lub uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego.

W odpowiedzi na apelację powoda strona pozwana wniosła o jej oddalenie oraz o zasądzenie kosztów procesu.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

W rozpoznaniu w pierwszej kolejności zarzutu nieważności postępowania wobec jak podał powód - pozbawienia strony powodowej możliwości obrony jej praw należało wskazać, iż zarzut ten jest całkowicie chybiony. Stanowisko powoda w tym zakresie zostało oparte na stwierdzeniu, iż nie doręczono mu opinii biegłego z zakresu księgowości powołanego w sprawie i to spowodowało brak możliwości ustosunkowania się strony powodowej do tejże opinii, a w

konsekwencji brak możliwości obrony jej praw. Otóż zarzut ten jest o tyle niezrozumiały, iż w sprawie tej w ogóle nie przeprowadzono dowodu z opinii biegłego. Istotnie, w skardze o wznowienie postępowania dowód taki został przez pozwanych zawnioskowany sąd zlecił opinię biegłej, jednak ta wskazała na potrzebę dysponowania skonkretyzowaną przez nią dokumentacją, sąd zobowiązał strony do jej przedłożenia, strona powodowa nie przedłożyła wymaganej dokumentacji pomimo wezwania, sąd dowód ten pominął na rozprawie w dniu 28 czerwca 2008r. i w zakresie tegoż postanowienia dowodowego żadna ze stron, w tym powód, nie zgłosiła zastrzeżenia.

Z powyższych względów w/w zarzut apelacji nie mógł się ostać i jako chybiony należało ocenić również dalszy zarzut w mierze, a to, iż opinia biegłego była dotknięta błędem gdyż opierała się na fakturze nie będącej podstawą pozwu, skoro w ogóle nie została ona w sprawie sporządzona.

Sąd Okręgowy nie znalazł też podstaw dla uwzględnieniu dalszych zarzutów apelacji koncentrujących się w zakresie naruszenia art. 506 i 513 kc.

Trzeba wskazać, w ustosunkowaniu się do dalszych zarzutów apelacji, iż istotę sporu w niniejszej sprawie stanowiła właściwie kwestia interpretacji treści umowy zawartej pomiędzy A. A. sp z o.o., a pozwanymi A. M. i M. M. w zakresie uprawnienia ich do rozliczenia niesprzedanego towaru i obowiązku zapłaty ceny i w tym kontekście oceny czy brak sprzedaży towaru, a dalej jego zwrot miał wpływ na odpowiedzialność pozwanych względem powoda. Apelacja w tym zakresie poza sformułowanym zarzutem nie zawiera uzasadnienia. Sąd Okręgowy oceniając go dokonał więc analizy stanowisk stron wyrażonych w toku postępowania I instancyjnego. Otóż pomiędzy A. A. sp z o.o., a pozwanymi w dniu 2 maja 1998r. została zawarta umowa o współpracy handlowej na podstawie której w jej par. 5 strony umowy ustaliły, iż termin płatności za dostarczone wyroby określany będzie każdorazowo na fakturze Vat i wyniesie do 180 dni kalendarzowych od daty odbioru towaru (pkt 1), wpłaty za dostarczony towar dokonywane będą sukcesywnie po sprzedaży wyrobów (pkt 2), po upływie okresu wykazanego w par.5 musi nastąpić całkowite rozliczenie dostawcy z odbiorcą (pkt 3), odbiorca dwa razy w miesiącu będzie przekazywał dostawcy meldunki ze sprzedaży zakupionych wyrobów (pkt 4), po upływie roku od daty podpisania umowy nastąpi rozliczenie wielkości sprzedaży i odbiorcy (pkt 5).

W ocenie strony powodowej zapisy tejże umowy, w tym w/w rozliczenie oznaczało obligatoryjność zapłaty za cały dostarczony towar, bez uwzględnienia dokonanego zwrotu towaru, a właściwie z wykluczeniem możliwości jego zwrotu; w ocenie pozwanych, zważywszy na treść tejże umowy i faktyczny sposób jej wykonywania poprzez dokonywane zwroty niesprzedanego towaru, rozliczenie oznaczało podsumowanie - wartości dostarczonego towaru, - wartości w między czasie dokonanych zwrotów – wpłat i określenia tym samym aktualnej wierzytelności celem jej zapłaty.

Sąd Okręgowy dokonując oceny przedmiotowej umowy, również w świetle faktycznej realizacji tejże umowy, wynikającej z faktu zwrotów przez pozwanych i przyjmowania tego towaru przez A. A., dokonywanych w tym zakresie korekt księgowych i zeznań strony pozwanej - uznał, iż stanowisko pozwanych zasługiwało na uwzględnienie. Dokonując bowiem interpretacji umowy należy mieć na uwadze nie tylko samą treść umowy, ale również zgodny zamiar i cel stron wyrażany także okoliczności umowy i sposób jej realizacji.

Powód objął żądaniem pozwu kwotę 24 142,58 zł na którą to należność składały się następujące kwoty:

1. 4 538,40 zł z faktury (...) z (...)
2. 4.775,08 zł z faktury (...) z (...)
3. 14 829,10 zł z faktury (...) z (...).

Na każdej z tych faktur widniała informacja, iż zgodnie z umową factoringu należność przekazać na konto Banku (...) SA.

Pozwani w toku postępowania ostatecznie potwierdzili przyjęcie towaru i faktury wymienione w pkt 1 i 2, zaprzeczając przyjęciu towaru i faktury wymienionej w pkt 3 (pismo z dnia 19.02.2013r. k- 176 – 177). Jednocześnie odnośnie faktur

wymienionych w pkt 1 i 2 zarzucili brak wymagalnej wierzytelności wobec dokonanego zwrotu tegoż towaru spółce (...) w dniach:

1. 11.03.2000 – (...) (3 068,30zł) i 13.03.2000r. – (...) (1 470,10)

2. 13.03.2000r. . – (...) (2 768,18) i 11.03.2000r. – (...) ((...),60), 13.03.2000 – (...) (811,30)

W ocenie Sądu Okręgowego zważywszy na treść umowy z dnia 2 maja 1998r. i wprowadzony tam specyficzny model zarówno obrotu towarowego jak i w związku z tym zapłaty Sąd Rejonowy prawidłowo przyjął , iż na jej podstawie pozwany byli uprawnieni do zwrotu towaru , co w konsekwencji powodowało zwolnienie ich z obowiązku zapłaty ceny za towar zwrócony. Wbrew stanowisku powoda brak było podstaw dla wykładni tejże umowy w kierunku bezwzględnie zobowiązania do zapłaty ceny w terminie wskazanym w fakturze, niezależnie od faktu jego sprzedaży i wyników końcowego rozliczenia. W tym przypadku bowiem zbędnym byłaby regulacja umowna par. 5 pkt 2,3,4,i 5 , a umowa ograniczałaby się wyłącznie do pkt 1 par.5. Interpretacja omawianej umowy przedstawiona przez powoda czyniła martwym, bo bezużytecznym i bezcelowym uzgodnienia umowne zawarte w par. 5 pkt 2,3,4 i 5. Nie można pominąć faktu, iż strony w pkt 2 omawianego paragrafu wyraźnie wskazały , że wpłaty za dostarczony towar dokonywane będą sukcesywnie po sprzedaży wyrobów, a brak sprzedaży przez pozwanych wyrobu objętego fakturami (...) z dnia (...) i (...) z dnia (...). nie nastąpił; nie można pominąć też faktu , iż strony w pkt 3 , 4 i 5 określiły , że nastąpi rozliczenie towaru, przy czym w przypadku jedynie przyjęcia , iż rozliczenie stanowi rachunkowe podsumowanie faktur niezapłaconych , to po pierwsze regulacja ta byłaby racjonalnie nieuzasadniona , a po drugie strony nie ujęłyby w tym postanowieniu określenia rozliczenie wielkości sprzedaży, ale po prostu rozliczenie i w tym przypadku byłoby to rozliczenie niezapłaconych faktur. Interpretacja ta koreluje z faktami, a więc przyjęciem towaru przez A. A. sp z o.o. , jak również zeznaniami stron, dla których nie przedstawiono w toku postępowania skutecznego przeciwdowodu.

Sąd Okręgowy nie neguje stanowiska Sądu Najwyższego wyrażonego w wyroku z dnia 18 grudnia 2003r. I CK 7/03 , wskazując jednak iż w niniejszej sprawie , zważywszy właśnie na odrębną regulację umowną obowiązującą pomiędzy A. A. sp z o.o., a pozwanymi nie znajduje ono zastosowania.

Omawiając wierzytelność wynikającą z faktury (...) z dnia (...). to wbrew ustaleniom Sądu Rejonowego brak podstaw dla przyjęcia , iż towar na jej podstawie został wydany, a tym samym doszło w ogóle pomiędzy stronami do umowy sprzedaży w jej zakresie co powodowałoby obowiązek zapłaty ceny.

Trzeba wskazać , iż pozwani zważywszy na tą samą wysokość ceny, powołując się w skardze na inną fakturę bo (...) przyznali dostarczenie towaru z tej faktury , zarzucając jednak brak objęcia jej umową factoringu i zwrot towaru. Niewątpliwie jednak przedmiotem postępowania nie była należność z faktury (...) , ale (...) z dnia (...).i co do wierzytelności z tej faktury, w tym wydania towaru którego dotyczy ta faktura pozwani ostatecznie w piśmie z dnia 19 lutego 2013r. zaprzeczyli. Powód zaś nie przedłożył dla wykazania zasadności nin. wierzytelności poza niepodpisaną przez pozwanych fakturą żadnych dowodów. Tym samym należało przyjąć , iż wierzytelność z tej faktury nie została należycie przez powoda wykazana , co obligowało Sąd do oddalenia powództwa w jej zakresie, z innej jednak przyczyny niż wskazał to Sąd Rejonowy.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji , na mocy art. 385 kpc o kosztach postępowania na mocy sprostowanego postanowieniem z dnia 28 listopada 2013r. w pkt II wyroku orzekając na zasadzie art. 98 kpc i 108 par. 2 kpc.

Zarządzenie :

1.odpis wyroku (w sprostowanej treści zgodnie z postanowieniem z dnia 28 listopada 2008r.) wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powoda

2.po dołączeniu zwrotnego potwierdzenia odbioru od w/w akta zwrócić SR w Rzeszowie